

Vergaderjaar 2016–2017

29 628

Politie

28 844

Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie

Nr. 666

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 oktober 2016

Zoals toegezegd stuur ik u bij deze een beleidsreactie op het rapport van de Nationale ombudsman over het beslagproces dat op 24 augustus jl. is verschenen¹. Hierbij voldoe ik tevens aan uw verzoek van 6 september jl. en het verzoek van uw vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van 16 september jl.

1. Het onderzoek van de Nationale ombudsman

Het doel van het onderzoek van de Nationale ombudsman was inzicht te krijgen in het beslagproces en dan met name in de samenwerking binnen de beslagketen en de wijze waarop daarbij rekening wordt gehouden met de belangen van burgers van wie de voorwerpen in beslag zijn genomen. Specifiek is gekeken naar voorwerpen die vaak in beslag worden genomen en die relatief snel worden vervreemd of vernietigd, zoals auto's. Het onderzoek is beperkt tot roerende goederen en tot drie uitvoerders van het beslagproces, namelijk politie, Openbaar Ministerie (OM) en Domeinen Roerende Zaken (DRZ).

De Nationale ombudsman heeft voor het beslagproces de volgende aanbevelingen gedaan.

- a) Verstrek aan de beslagene/eigenaar bij een inbeslagneming schriftelijk informatie over het proces en over zijn rechten en plichten. Zorg er ook voor dat de websites van de politie, OM en DRZ eenduidige en voor zover mogelijk, zoveel mogelijk identieke informatie over het beslagproces bevatten. In ieder geval moet aandacht worden besteed aan: het stopzetten van voertuigverplichtingen; de mogelijkheid tot zekerheidsstelling; de beklagprocedure; de omstandigheid dat een voorwerp kan worden vervreemd of vernietigd; met wie en hoe de burger contact kan opnemen met vragen over het beslag.
- b) Verbeter de informatie-uitwisseling in de keten door bijvoorbeeld een voor alle ketenpartners toegankelijk en werkbaar registratiesysteem

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

waarin het hele beslagproces van begin tot einde kan worden gevolgd. Verbeter de kennis van politie, inclusief hulpofficier, en OM over het beslagproces. Daarbij moet bijzondere aandacht worden besteed aan de ZSM-praktijk.

- c) Waarborg dat binnen een korte termijn na het indienen van het klaagschrift door het OM wordt beoordeeld of een voorwerp kan worden teruggegeven en zo nee, of moet worden gewacht met vervreemden/vernietigen van het voorwerp totdat de rechter heeft beslist op het klaagschrift.

2. Beleidsreactie

Het onderzoek van de Nationale ombudsman vormt een waardevolle inbreng voor het verder verbeteren van het beslagproces, alsmede voor de modernisering van het Wetboek van Strafvordering, waarbij de regeling van het beslagproces ook wordt gezien. Politie, OM en DRZ hebben de Nationale ombudsman laten weten zijn bevindingen en aanbevelingen te onderschrijven.

Beslag is een proces dat grote inbreuk kan maken op de eigendomsrechten van burgers. Bij het beslagproces zijn meerdere partijen betrokken (opsporingsdiensten, OM en bewaarders, zoals DRZ). Het proces bestaat uit een combinatie van juridische beslissingen over de beëindiging of voortzetting van het beslag. De volgende processtappen kunnen daarin worden onderscheiden: teruggave; bewaren voor een rechthebbende; onttrekken aan het verkeer; verbeurdverklaren; ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel; beheerbeslissingen over het inbeslaggenomen voorwerp (opslaan bij de bewaarder; vernietigen; vervreemden) en logistieke bewegingen van het voorwerp. Een zorgvuldige registratie van het beslagproces en een goede verantwoording daarover zijn onontbeerlijk. Ruim 200.000 goederen stromen jaarlijks de ketenbeslaghuizen van de eenheden van politie in. Daarnaast nemen de opsporingsdiensten ongeveer een vergelijkbaar aantal goederen in beslag dat niet het verdere beslagproces in gaat, maar na onderzoek meteen wordt teruggegeven aan de burger of wordt vernietigd of vervreemd, omdat de beslagene die ook eigenaar is van het voorwerp er afstand heeft gedaan.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in verbeteringen van het beslagproces. De verbeteringen betroffen het werkproces, de ICT, de opleidingen en de ketenbrede samenwerking (zie mijn brief van 31 mei jl. (Kamerstuk 28 628, nr. 639) hierover. De aandacht is daarbij met name uitgegaan naar het verbeteren van de interne bedrijfsvoering binnen het beslagproces en minder op de communicatie met de burger. De Nationale ombudsman wijst daar terecht op.

a. Informatievoorziening aan burgers

Politie, OM en DRZ verbeteren de informatievoorziening aan burgers en beslagenen. De politie en het OM sturen erop dat de politie bij een inbeslagneming altijd elk inbeslaggenomen goed registreert en een kennisgeving van inbeslagneming (bestemd voor het OM) opmaakt. Bovendien moet aan de beslagene een bewijs van ontvangst worden verstrekt, zodat beslagene een overzicht heeft van wat er in beslag is genomen. Dit is overeenkomstig artikel 94 lid 3 van het Wetboek van Strafvordering.

Daarnaast zal de politie op het bewijs van ontvangst de rechten en plichten vermelden. Op de websites van de drie instanties komt per 1 november 2016 informatie over het verloop van het beslagproces en de rechten en plichten van de betrokken burger. De websites van politie en

DRZ zullen verwijzen naar de website van het OM die het meest uitgebreid informatie aan burgers zal verstrekken over het beslagproces.

Tot slot heeft de Regieraad Beslag, waarin de opsporingsdiensten, OM en DRZ vertegenwoordigd zijn de mogelijkheid onderzocht om op korte termijn een centraal aanspreekpunt voor burgers met vragen over beslag te realiseren. Er zal een pilot Landelijke informatiedesk Beslag starten uitgevoerd door DRZ. Via een centraal telefoonnummer en een e-mailadres kunnen burgers daar vragen stellen over inbeslaggenomen goederen.

b. Samenwerking/informatieuitwisseling in de keten

Het is van belang dat medewerkers op de werkvloer kennis dragen van het beslagproces. Deze kennis moet niet alleen gaan over het wettelijk kader en over de praktische vraagstukken die er spelen bij bijvoorbeeld het invullen van kennisgevingen van inbeslagneming. Medewerkers op de werkvloer moeten zich ook bewust zijn van het belang van een zorgvuldige registratie en afhandeling van inbeslaggenomen goederen en daarnaar handelen. Onzorgvuldig handelen kan het vertrouwen van de burger in het handelen van politie, OM en DRZ schaden en daarnaast leiden tot een onnodige lastenverzwaring voor henzelf en hun ketenpartners.

De politie evalueert op welke punten de reeds ingezette maatregelen om de kennis te vergroten, de roadshow beslag en de e-learning beslag, hebben geleid tot de gewenste resultaten. De politie gaat de kennis onder het politiepersoneel verder vergroten, onder andere in het kwaliteitsprogramma OM-NP dat reeds gestart is, waarin onder andere gewerkt wordt aan verbetering van het proces-verbaal. Beslag en goede documentatie is daar een onderdeel van. Het OM zal het kennisniveau van haar medewerkers op het gebied van beslag verbeteren in het kader van het programma OM2020. Naar aanleiding van dit onderzoek zal zowel binnen NP als bij het OM tevens op de ZSM tafels extra aandacht besteed worden en gecheckt worden of de afhandeling van beslag op juiste wijze wordt uitgevoerd.

Zoals ik heb aangegeven in mijn brief van 31 mei jl., is er een procesgestuurde kennisgeving van inbeslagneming ontwikkeld. Eind 2016 moet de geëvalueerde en aangepaste kennisgeving landelijk zijn uitgerold. Een goed ingevulde kennisgeving van inbeslagname zorgt ervoor dat het beslagproces beter gaat functioneren doordat de informatievoorziening tussen betrokken instanties, en daarmee aan betrokken burgers, verbeteren. Daardoor kan de legitimiteit van het optreden van de instanties versterkt worden.

De politie, DRZ en het OM zullen hun ICT-systemen de komende jaren aanpassen ter ondersteuning van het beslagproces. Ten behoeve van de versterking van de beslagketen is een deel van de investeringsgelden Rutte II (105 miljoen) binnen het politiebudget toegekend voor het verbeteren van de ICT-ondersteuning op het beslag. Ook de doorontwikkeling van het ketenbrede Beslagportaal zal hieraan een belangrijke bijdrage leveren. De ketenpartners onderzoeken op dit moment daarbij eveneens de mogelijkheden van een ketenbreed barcoderingssysteem. De oplevering van een doorontwikkeld Beslagportaal is op dit moment voorzien in 2018. Niet alleen de logistieke bewegingen van goederen, maar ook de genomen juridische en beheersbeslissingen over goederen zullen beter in beeld komen.

De politie, het OM en DRZ (en de Bijzondere Opsporingsdiensten en Koninklijke Marechaussee) onderzoeken gezamenlijk de zorgvuldige afwikkeling van het beslag in de afgelopen jaren en incidenten die hierover zijn gemeld. Gevallen waar mogelijk niet zorgvuldig is opgetreden worden geanalyseerd om te bekijken hoe de kwaliteit van het beslagproces in de toekomst kan worden vergroot.

c. Beklagprocedure

Het is van belang dat het OM zo voortvarend mogelijk beslist over het al dan niet teruggeven van inbeslaggenomen voorwerpen, ook omdat dit klaagschriften kan voorkomen. Op het moment dát een klaagschrift is ingediend is een spoedige inhoudelijke beoordeling daarvan door het OM, voorafgaand aan de behandeling, inderdaad aangewezen.

Het OM zal een landelijke uniforme richtlijn ontwerpen waarin de aanbeveling van de Nationale ombudsman dat korte tijd na indiening van een klaagschrift door het OM zal worden beoordeeld of een voorwerp kan worden teruggegeven wordt overgenomen. Ook zal het OM een uniforme landelijke richtlijn maken voor waarin wordt aangegeven in welke gevallen het aangewezen is om na de indiening van een klaagschrift te wachten met het vervreemden of vernietigen van het voorwerp totdat de rechter heeft beslist, zodat parketten hier, anders dan nu, uniform mee omgaan.

Bij de modernisering van het Wetboek van Strafvordering wordt bovendien gezien hoe het voortvarend beslissen na indiening van een klaagschrift door aanscherping van de wettelijke regeling kan worden gestimuleerd. Bij de modernisering van de beklagprocedure is in elk geval voorzien dat een termijn wordt gesteld voor de behandeling van het klaagschrift in de raadkamer, wat bijdraagt aan de duidelijkheid voor de beslagene.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur